

KPSS

2024

**TAMAMI
ÇÖZÜMLÜ**

**EĞİTİM
BİLİMLERİ**

EFSANE

2000

SORU BANKASI

**SORULARIN ÇÖZÜMLERİNE
ULAŞMAK İÇİN QR KODU OKUTUNUZ**

PEGEM

AKADEMİ

Komisyon

KPSS EFSANE 2000 EĞİTİM BİLİMLERİ SORU BANKASI

ISBN 978-625-6890-92-3

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

49. Baskı: Ağustos 2023, Ankara

Proje-Yayın: Gülcan Aksu
Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33
Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Değerli Öğretmen Adayları,

Bu kitap Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Eğitim Bilimleri Testinde yer alan 80 soruyu etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Kitap, sorulması olası soruların titizlikle incelenmesiyle meydana getirilmiş olup;

- Gelişim Psikolojisi
- Öğrenme Psikolojisi
- Rehberlik ve Özel Eğitim
- Öğretim Yöntem ve Teknikleri
- Program Geliştirme
- Sınıf Yönetimi ve Materyal Tasarımı
- Ölçme ve Değerlendirme

bölümlerinden oluşmaktadır.

Kitapta; bölümlerin sınav formatına uygun ve soru çözümünü kolaylaştıracak bir şekilde ele alınmasına ve bilgilerin açık ve anlaşılır bir dille ifade edilmesine ve konularla ilgili soru ve çözümlerin olmasına, çözümlerde ise anlaşılmayan konunun tekrar edilebilmesi için ayrıntılı çözümlere yer verilmesine özen gösterilmiştir.

Sınavda başarılı olabilmeniz için;

- yeterli bilgi düzeyine,
- çok sayıda soruyu anlayarak ve
- hızlı bir şekilde cevaplama becerisine sahip olmanız gerekmektedir.

Bu özellik göz önünde bulundurularak;

- anlaşılabilir nitelikte kısa konu anlatımları,
- sınav formatına uygun özenle hazırlanan sorular ve ayrıntılı çözümler,
- konu bilgisi ve genel bilgi düzeyinizi ölçen testler

hazırlanmıştır.

Bu kitabın hazırlanmasında yardım, destek ve katkılarını esirgemeyen meslektaşlarımıza, PEGEM AKADEMİ yayınevi ve dershanesi çalışanları ile öğrencilerine teşekkürü bir borç biliriz.

Bu kitap, uzun bir birikimin ve yoğun bir emeğin ürünüdür. Kitapla ilgili görüş ve önerileriniz bu ürünün niteliğini daha da arttıracaktır. Değerli görüş ve önerilerinizi lütfen bizimle pegem@pegem.net adresine e-posta ya da 0538 594 92 40 numarasına WhatsApp üzerinden göndermeniz yeterli olacaktır.

Kitabın çalışmalarınızda yararlı olması dileğiyle KPSS’de ve meslek hayatınızda başarılar.

Pegem Akademi

Kitabınızdaki soruların çözümlerine ulaşabilmek için gerekli bilgiler bir sonraki sayfada yer almaktadır.

Gelişim Psikolojisi
Sorularının çözümleri
için QR kodu
okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-gelisim-efsanesh-cozum.pdf>

Öğrenme Sorularının
çözümleri için QR
kodu okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-ogrenme-efsanesh-cozum.pdf>

Rehberlik Sorularının
çözümleri için QR
kodu okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-rehberlik-efsanesh-cozum.pdf>

ÖYT Sorularının
çözümleri için QR
kodu okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-oyt-efsanesh-cozum.pdf>

PG-Sınıf-Materyal
Sorularının çözümleri
için QR kodu
okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-program-sinif-materyal-efsanesh-cozum.pdf>

Ölçme ve
Değerlendirme
Sorularının çözümleri
için QR kodu okutunuz.

Karekod okutmak için tavsiye
edilen uygulamalar

QR Droid

Qrafter

pegem.net'ten ulaşmak için

<https://depo.pegem.net/2023-olcme-efsanesh-cozum.pdf>

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM GELİŞİM PSİKOLOJİSİ GELİŞİM PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ

PSİKOLOJİ	2
GELİŞİM PSİKOLOJİSİ	2
GELİŞİM ALANLARI	2
GELİŞİM PSİKOLOJİSİ ALANLARI	2
GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	2
KALITIM	2
GENOTİP	3
FENOTİP	3
ÇEVRE	3
MUTASYON	3
TARİHSEL ZAMAN	3
TEMEL KAVRAMLAR	3
BÜYÜME	3
OLGUNLAŞMA	3
DENEYİM	4
ÖĞRENME	4
HAZIRBULUNUŞLUK	4
KRİTİK DÖNEM	4
BİREYSEL FARKLILIK	4
GELİŞİMİN İLKELERİ	5
GELİŞİM PSİKOLOJİSİNDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ	6
TEST - 1	7
TEST - 2	11

BİYOLOJİK GELİŞİM

BİYOLOJİK GELİŞİM	15
BEDENSEL GELİŞİM	15
PSİKOMOTOR GELİŞİM	15
DOĞUM ÖNCESİ	16
DÖLÜT (OVUM ZİGOT) EVRESİ (0-2HAFTA)	16
EMBRİYO EVRESİ (2 HAFTA - 3 AY)	16
FETÜS EVRESİ (3-9 AY)	16
BEBEKLİK DÖNEMİ (0-2 YAŞ)	16
REFLEKSLER	17
I. ÇOCUKLUK	18
II. ÇOCUKLUK	18
ERGENLİK (9,12-18)	18

OLGUNLAŞMALAR	18
ERGENLİK	19
GENÇ YEKİŞKİNLİK (18-30)	20
YETİŞKİNLİK (30-60)	20
YAŞLILIK (60 ÜSTÜ)	20
GELİŞİM GÖREVLERİ	20
BİYOLOJİK GELİŞİM DÖNEMLERİ	22
TEST - 1	23
TEST - 2	26

BİLİŞSEL GELİŞİM

BİLİŞSEL GELİŞİM	31
ŞEMA	31
ÖZÜMLEME	31
UYMA	32
ÖRGÜTLEME (ORGANİZASYON)	32
BİLİŞSEL GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	32
OLGUNLAŞMA	32
DENEYİM (FİZİKSEL DENEYİM)	32
SOSYAL AKTARIM	32
BİLİŞSEL GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	33
BİLİŞSEL GELİŞİM EVRELERİ	33
DUYU DEVİNİM EVRESİ (0-2 YAŞ)	33
DEVRESEL TEPKİ	33
NESNE SÜREKLİLİĞİ	34
KİŞİ DEĞİŞMEZLİĞİ	34
TAKLİT	34
İŞLEM ÖNCESİ EVRE (2-7 YAŞ)	34
SEMBOLİK EVRE (2-4 YAŞ)	34
SEMBOLİK OYUN	34
ODAKLAMA	34
TERSİNE ÇEVİRİLEMEZLİK	35
ÖZELDEN ÖZELE AKIL YÜRÜTME	35
YANLIŞ BAĞDAŞTIRMA	35
İSİMLENDİRMEDE GERÇEKLİK	35
ANİMİZM	35
YAPAYCILIK (ARTİFİKALİZM)	35
BENMERKEZCİLİK	35
MONOLOG	36

TEK YÖNLÜ DÜŞÜNME SIRALAMA (SINIFLANDIRMA)	36
GEÇİŞLİLİK	36
SOMUT İŞLEMLER EVRESİ (6/7-11/12)	36
ODAKTAN UZAKLAŞMA	36
TERSİNE ÇEVİREBİLİRLİK	36
ÇIKARSANMIŞ GERÇEKLİK	37
TÜMEVARIMSAL DÜŞÜNME	37
PERSPEKTİF ALMA	37
ÇOKLU SINIFLAMA	37
DÖNÜŞÜMSSEL DÜŞÜNME	37
MEKANİK DÜŞÜNME/MANTIKLI DÜŞÜNME	37
SOYUT İŞLEMLER EVRSİ - ÖNERMELİ İŞLEMLER (11-18 YAŞ)	38
SOYUTLAMA (YAPIYI İÇERİĞİNDEN SOYUTLAMA) 38	
HİPOTETİK DÜŞÜNME	38
PIAGET'NİN EVRELERİ ÖZET TABLO	39
ERGEN BENMERKEZCİLİĞİ	40
VYGOTSKY: KÜLTÜREL YAKLAŞIM	40
MONOLOGLAR	40
İÇSEL KONUŞMA	40
YAKINSAL GELİŞİM ALANI	40
İÇSELLEŞTİRME	41
DESTEKLEME/YAPI İSKELESİ KURMA (SCAFFOLDING)	41
AKRAN KILAVUZLUĞU	41
DİL GELİŞİMİ	42
DİLİN ÖGELERİ	42
SES (FONEM)	42
SEMANTİK (ANLAM)	42
SENTAKS (GÖZ DİZİMİ)	42
PRAGMATİK (DİLİN KULLANIMI)	42
DİLİN NASIL ÖĞRENİLDİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER 42	
DAVRANIŞÇILIK	42
SOSYAL ÖĞRENME	42
CHOMSKY VE PSİKOLİNGÜİSTİK KURAM	43
PSİKOLİNGÜİSTİKÇİLERE GÖRE DİL GELİŞİMİ AŞA-MALARI	43
ALICI DİL	44
ÜRETİCİ DİL	44
EKSİK KURALLAŞTIRMA	44
AŞIRI KURALLAŞTIRMA	44

TEST - 1	45
TEST - 2	50

AHLAK GELİŞİMİ

AHLAK GELİŞİMİ	54
DAVRANIŞÇILIK	54
SOSYAL ÖĞRENME	54
PSİKANALİZ	54
PIAGET	54
DIŞA BAĞLI DÖNEM (OTORİTEYE BAĞIMLI AHLAK, AHLAKİ GERÇEKLİK (6-10 YAŞ)	55
ÖZERK DÖNEM (BAĞIMSIZ AHLAK, OTONOM GÖ-RELİ AHLAK (11+)	55
KOHLBERG'İN AHLAK GELİŞİMİ	56
TEST - 1	58
TEST - 2	62

KİŞİLİK GELİŞİMİ

KİŞİLİK GELİŞİMİ	67
İD (ALT BENLİK, HAZ İLKESİ)	68
EGO (BENLİK, GERÇEKLİK İLKESİ)	68
SÜPEREGO (ÜST BENLİK, KUSURSUZLUK)	68
YAPISAL KURAM	69
TOPOGRAFIK KURAM	70
PSİKODİNAMİK KURAM	71
EGO SAVUNMA MEKANİZMALARI	71
PSİKOSEKSÜEL KURAM	73
SAPLANTI (FİKSASYON)	74
ORAL EVRE (0-1,5)	74
ANAL EVRE (1,5-3)	74
FALLİK EVRE (3-6)	75
LATENT (GİZLİ) EVRE (6-12)	75
GENİTAL EVRE (12-18)	76
ERİKSON'UN PSİKOSOSYAL GELİŞİM KURAMI	76
MARCIA'NIN KİMLİK STATÜLERİ	77
ARAŞTIRMA	77
BAĞLANMA	77
BAŞARILI KİMLİK STATÜSÜ	77
MORATORYUM	77
İPOTEKLİ KİMLİK	77
DAĞINIK KİMLİK	77
PÜF NOKTASI	78
ÇOCUK BAĞLANMASI	79

GÜVENLİ BAĞLAMA	79
GÜVENSİZ-ÇELİŞKİLİ BAĞLAMA.....	79
GÜVENSİZ KAÇINAN	79
YETİŞKİN BAĞLANMASI.....	80
GÜVENLİ BAĞLANAN	80
SAPLANTILI BAĞLANAN.....	80
KORKULU BAĞLANAN.....	80
KAYITSIZ BAĞLANAN	80
TEST - 1	81
TEST - 2	85

II. BÖLÜM ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

ÖĞRENME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

ÖĞRENME İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	91
ÖĞRENME	91
YAŞANTI	91
UYARICI	91
PERFORMANS (EDİM).....	91
DAVRANIŞ	92
KARŞILIK	92
DUYUSAL UYUM	92
DUYARSIZLAŞMA	92
DUYARLILAŞMA (HASSASLAŞMA).....	92
ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	93
A. ÖĞRENEN İLE İLGİLİ FAKTÖRLER	93
B. ÖĞRENME MALZEMESİ İLE İLGİLİ FAKTÖRLER	94
C. ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE İLGİLİ FAKTÖRLER	95
TEST - 1	96
TEST - 2	100
TEST - 3	103
TEST - 4	107
TEST - 5	110
TEST - 6	113

DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM

DAVRANIŞÇI ÖĞRENME KURAMLARI	116
A. TEPKİSEL (KLASİK) KOŞULLANMA - PAVLOV ..	116
BİTİŞİKLİK.....	117
SÖNME	118
KENDİLİĞİNDEN GERİ GELME	118
UYARICI GENELLEMESİ.....	118

AYIRT ETME	118
GARCIA ETKİSİ (OLUMSUZ TAT KOŞULLANMASI).....	118
ÜST DÜZEY KOŞULLANMA (DERCELELİ KOŞULLANMA).....	118
DUYUSAL ÖN KOŞULLANMA.....	118
GÖLGELEME	119
ENGELLEME.....	119
HABERCİLİK	119
KARŞIT KOŞULLANMA	119
İTİCİ UYARICIYA KOŞULLANMA	119
B. BİTİŞİKLİK KURAMI (GUTHRIE - WATSON)	120
WATSON'UN ÖĞRENMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ..	120
GUTHRIE'NİN ÖĞRENMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ..	120
GUTHRIE'NİN ALIŞKANLIKLARI YOK ETME YÖNTEMLERİ	121
C. BAĞLAŞIM KURAMI - THORNDİKE	121
DENEME YANILMA YOLUYLA ÖĞRENME (SEÇME VE BAĞLAMA)	121
ÖĞRENME KANUNLARI	122
HAZIRBULUNUŞLUK KANUNU	122
TEKRAR KANUNU	122
ETKİ KANUNU	122
KÜÇÜK ADIMLAR İLKESİ.....	122
ETKİNİN YAYILMASI.....	122
TEPKİ ANALOJİSİ (UYARICI GENELLEMESİ).....	122
D. EDİMSSEL (OPERANT) KOŞULLANMA - SKINNER.....	123
PEKİŞTİREÇ	123
PEKİŞTİRME.....	124
CEZA	124
OLUMLU PEKİŞTİRME.....	125
OLUMSUZ PEKİŞTİRME	125
BİRİNCİ TÜR CEZA	125
İKİNCİ TÜR CEZA	125
BİÇİMLENDİRME (ŞEKİLLENDİRME).....	126
SÖNME	126
KENDİLİĞİNDEN GERİ GELME	126
PREMACK İLKESİ (BÜYÜKANNE KURALI).....	126
SİMGESEL ÖDÜLLENDİRME (SEMBOİK PEKİŞTİRME).....	126
MOLA VERME (ARA VERME TIMEOUT).....	126
BATIL DA VRANIŞ.....	126

KAÇMA-KAÇINMA KOŞULLANMASI	126
GENELLEME.....	127
AYIRT ETME	127
AYIRT EDİCİ UYARICI (UYARICI KONTROLÜ).....	127
DAVRANIŞTA KONTRAST	127
TEST - 1	128
TEST - 2	132
TEST - 3	136
TEST - 4	139
TEST - 5	143
TEST - 6	147
TEST - 7	151
TEST - 8	155
TEST - 9	159
TEST - 10	163
TEST - 11	167
TEST - 12	171
TEST - 13	175
TEST - 14	178
TEST - 15	182
TEST - 16	186
TEST - 17	190
TEST - 18	194
TEST - 19	198
TEST - 20	203

BİLİŞSEL YAKLAŞIM

BİLİŞSEL ÖĞRENME KURAMLARI	208
A. GESTALT KURAMI (KOFFKA, KÖHLER, WERTHEIMER)	208
GESTALT	208
ALGI	208
ALGISAL ÖRGÜTLEME YASALARI	209
ALGIDA SEÇİCİLİK	209
ALGI YANILMASI (İLLÜZYON)	209
ALGIDA DEĞİŞMEZLİK	209
B. SEZGİ VE KAVRAMA YOLUYLA ÖĞRENME (İÇGÖRÜSEL ÖĞRENME - KÖHLER).....	209
C. BİLGİYİ İŞLEME KURAMI	210
BELLEK TÜRLERİ.....	211
1. DUYUSAL KAYIT	211
2. KISA SÜRELİ BELLEK.....	211

3. UZUN SÜRELİ BELLEK.....	211
ÜST BİLİŞ (METABİLİŞ).....	211
KODLAMA	211
KODLAMA TÜRLERİ.....	212
KET VURMA (UNUTMA).....	213
BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI ÖĞRENME KURAMLARI... 213	
A. SOSYAL ÖĞRENME	213
DOLAYLI PEKİŞTİRME	214
DOLAYLI CEZA	214
DOLAYLI DUYGU.....	214
DOLAYLI GÜDÜLENME.....	214
MODELİN ÖZELLİKLERİ	214
KARŞILIKLI BELİRLEYİCİLİK	214
SEMBOLLEŞTİRME KAPASİTESİ.....	214
ÖNGÖRÜ KAPASİTESİ.....	215
ÖZDÜZENLEME KAPASİTESİ.....	215
ÖZYETERLİLİK KAPASİTESİ	215
B. GİZİL ÖĞRENME (ÖRTÜK ÖĞRENME) - TOLMAN	215
TEST - 1	216
TEST - 2	220
TEST - 3	224
TEST - 4	228
TEST - 5	232
TEST - 6	236
TEST - 7	240
TEST - 8	244

III. BÖLÜM REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI, ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ VE REHBERLİK

EĞİTİM ANLAYIŞLARI	248
ÇAĞDAŞ (MODERN) EĞİTİM SİSTEMİNİN İŞLEVLERİ	249
EĞİTİM ANLAYIŞLARININ ÖGELERİ	249
ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİNİN AMAÇLARI.....	250
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ	251
REHBERLİK NEDİR?	251
REHBERLİK NE DEĞİLDİR?	252
REHBERLİK TANIMLARINDA YER ALAN ORTAK KAVRAMLAR.....	252
REHBERLİĞİN AMAÇLARI.....	253

REHBERLİĞİN TEMEL İLKELERİ	253
REHBERLİKLE İLGİLİ YANLIŞ ANLAYIŞLAR	254
REHBERLİK İLE PSİKOLOJİK DANIŞMA ARASINDAKİ FARKLAR	254
REHBERLİK İLE ÖĞRETİM ARASINDAKİ FARKLAR	255
İNSANCIL (HÜMANİSTİK) YAKLAŞIM VE REHBERLİK	256
İNSANCIL (HÜMANİSTİK) YAKLAŞIMIN ÖZELLİKLERİ	256
MASLOW'UN İHTİYAÇLAR PİRAMİDİ	256
KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME SÜRECİNDEKİ BİREYİN ÖZELLİKLERİ	257
REHBERLİĞİN TEMELLERİ	258
TEST - 1	259
TEST - 2	262
TEST - 3	265
TEST - 4	268
ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ	
ÖZEL EĞİTİMDE TEMEL KAVRAMLAR VE ÖZEL EĞİ- TİMİN İLKELERİ	271
ÖZEL EĞİTİM NEDİR?	271
ÖZEL EĞİTİMİN AMAÇLARI	271
ÖZEL EĞİTİMİN İLKELERİ	271
ÖZEL EĞİTİMDE TEMEL KAVRAMLAR	272
ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN BİREYLER KİMLERDİR?	273
ÖZEL EĞİTİMDE TANILAMA, YÖNLENDİRME VE İZLEME SÜRECİ	273
EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA	273
EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMANIN İLKELERİ	273
ÖZEL EĞİTİMDE YÖNLENDİRME, YERLEŞTİRME VE İZLEME	273
ÖZEL EĞİTİMDE TANILAMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ	274
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP)	274
BEP İÇERİĞİ	275
BEP HAZIRLANMASI	275
BEP GELİŞTİRME BİRİMİ	275
ÖZEL EĞİTİMDE KISITLAYICILIK	276
KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ	276
TEST - 1	279
TEST - 2	283

REHBERLİK MODELLERİ VE REHBERLİK HİZMET ALANLARI

REHBERLİK MODELLERİ	287
GELENEKSEL MODEL İLE GELİŞİMSEL MODELİN KARŞILAŞTIRILMASI	288
REHBERLİKTE HİZMET ALANLARI	289
KAPSAMLI PDR PROGRAMININ ÖGELERİ	292
YENİLENEN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ PROGRAMLARI	293
YENİLENEN SINIF REHBERLİK PROGRAMI	294
TEST - 1	295
TEST - 2	298
TEST - 3	301

REHBERLİK TÜRLERİ VE MESLEKİ DA- NIŞMA KURAMLARI

REHBERLİK TÜRLERİ VE MESLEKİ DANIŞMA KU- RAMLARI	304
BİREY SAYISINA GÖRE REHBERLİK	305
BİREY SAYISINA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI	306
KURUMLARINA GÖRE REHBERLİK	307
TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE REHBERLİK	307
ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE REHBERLİK	309
PROBLEM ALANLARINA GÖRE REHBERLİK	312
MESLEKİ DANIŞMA KURAMLARI	313
MESLEKİ REHBERLİKTE TEMEL KAVRAMLAR	314
MESLEKİ GELİŞİM SÜRECİNİN BASAMAKLARI	314
KURAMLARIN SINIFLANDIRILMASI	315
TEST - 1	321
TEST - 2	324
TEST - 3	327
TEST - 4	330

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

BİREYİ TANIMANIN AMAÇLARI	333
BİREYİ TANIMANIN İLKELERİ	333
TEST TEKNİKLERİ	334
TEST DIŞI TEKNİKLER	337
TEST - 1	349
TEST - 2	352
TEST - 3	355
TEST - 4	358

ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ İLETİŞİMİ. OKULLARDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

İLETİŞİM NEDİR?	361
ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ İLETİŞİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR.....	361
İLETİŞİMDE BEN DİLİ VE SEN DİLİ.....	361
İLETİŞİMDE ETKİN DİNLEME	361
ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ	362
ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA ÇÖZME YÖNTEMLERİ.....	362
BENLİK VE ÖZSAYGI	363
ÖZSAYGININ DİLİ	363
TEST - 1	364
TEST - 2	367

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI	370
VAROLUŞÇU KURAM	370
HÜMANİSTİK (İNSANCIL) KURAM	370
PSİKANALİTİK KURAM	370
DAVRANIŞÇI KURAM.....	370
BİLİŞSEL TERAPİ VE AKILCI-DUYGUSAL KURAM.....	371
GESTALT TERAPİSİ	371
GERÇEKLİK TERAPİSİ.....	371
FENOMENOLOJİK KURAM.....	372
TRANSAKSİYONEL ANALİZ	372
EKLEKTİK KURAM	372
TEST - 1	373
TEST - 2	376

REHBERLİKTE ÖRGÜTLENME SİSTEMİ

ÜLKEMİZDE REHBERLİK HİZMETLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ.....	379
1. BAKANLIK DÜZEYİNDE ÖRGÜTLEME SİSTEMİ	379
2. İL VE İLÇE DÜZEYİNDE ÖRGÜTLEME SİSTEMİ	379
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ İL YÜRÜTME KOMİSYONU	380
3. REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (RAM) DÜZEYİNDE ÖRGÜTLEME SİSTEMİ.....	381
MERKEZİN BÖLÜMLERİ VE GÖREVLERİ	382
4. OKUL DÜZEYİNDE ÖRGÜTLEME SİSTEMİ	382
TEST - 1	387
TEST - 2	390
KAYNAKÇA	394

IV. BÖLÜM ÖĞRETİM İLKE ve YÖNTEMLERİ

ÖĞRETİM İLKELERİ	396
TEST - 1	397
ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI VE MODELLERİ	400
YAPILANDIRMACILIK	400
ÇOKLU ZEKÂ.....	400
PROJE TABANLI ÖĞRENME	400
PROBLEME DAYALI ÖĞRENME (PDÖ)	400
AKTİF ÖĞRENME	400
OKULDA ÖĞRENME	400
TAM ÖĞRENME.....	401
ETKİLİ ÖĞRETİM MODELİ	401
TEMEL ÖĞRETME MODELİ.....	401
İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRETİM	401
ÖĞRETİM DURUMLARI MODELİ.....	401
BASAMAKLI ÖĞRETİM MODELİ.....	402
KUANTUM ÖĞRENME	402
BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME	402
İNTERNET TABANLI ÖĞRENME	403
UZAKTAN ÖĞRETİM	403
HARMANLANMIŞ (KARMA) EĞİTİM	403
YAŞAM BOYU ÖĞRENME	403
TERS YÜZ ÖĞRENME	403
FARKLILAŞTIRILMIŞ EĞİTİM.....	403
TEST - 2	405
ÖĞRETİM STRATEJİLERİ, ÖĞRENME STİLLERİ, ÖĞRENME STRATEJİLERİ	409
ÖĞRETİM STRATEJİLERİ	409
ÖĞRETİM STRATEJİSİ NEDİR?	409
ÖĞRENME STİLLERİ	410
KOLB STİLLERİ	410
GREGORC STİLLERİ	411
ÖĞRENME STRATEJİLERİ	411
TEST - 3	412
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	415
ÖĞRETİM YÖNTEMİ NEDİR?	415
ÖĞRETMENLERİN KULLANACAKLARI ÖĞRETİM YÖNTEMİNİ BELİRLEME ÖLÇÜTLERİ	415
ÖRNEK OLAY YÖNTEMİNİN UYGULANIS ADIMLARI.....	415

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNDE BİLİMSEL ÇALIŞMANIN UYGULANIŞ ADIMLARI.....	415
GÖSTERİP-YAPTIRMA YÖNTEMİNİN UYGULANIŞ ADIMLARI.....	416
TEST - 4	417
TARTIŞMA VE ANLATIM TEKNİKLERİ.....	420
A. TARTIŞMA TEKNİKLERİ.....	420
B. ANLATIM TEKNİKLERİ.....	421
TEST - 5	422
ÖĞRETİM TEKNİKLERİ.....	425
ÖĞRETİM TEKNİĞİ NEDİR?	425
TEST - 6	427
KAVRAM ÖĞRETİM TEKNİKLERİ.....	432
TEST - 7	434
AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİ.....	437
TEST - 8	440
DÜŞÜNME BECERİLERİ	446
TEST - 9	447
KARMA TEST - 1	450
KARMA TEST - 2	453
KARMA TEST - 3	456
KARMA TEST - 4	460
KARMA TEST - 5	463
ÖYT UYGULAMALARI 1	471
ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI	471
ÖYT UYGULAMALARI 2	479
İŞ BİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ	479
ÖYT UYGULAMALARI 3	482
ÖĞRETİM STRATEJİLERİ	482
ÖYT UYGULAMALARI 4	485
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	485
ÖYT UYGULAMALARI 5	487
TARTIŞMA TEKNİKLERİ.....	487
ÖYT UYGULAMALARI 6	497
ÖĞRETİM TEKNİKLERİ.....	497
ÖYT UYGULAMALARI 7	508
KAVRAM ÖĞRETİM TEKNİKLERİ.....	508
ÖYT UYGULAMALARI 8	516
AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİ.....	516

V. BÖLÜM PROGRAM GELİŞTİRME

EĞİTİM TÜRLERİ VE KÜLTÜREL SÜREÇLER.....	528
TEST - 1	530
PROGRAM TÜRLERİ-PROGRAM BOYUTLARI-PROGRAM ÖZELLİKLERİ	533
TEST - 2	535
PROGRAM GELİŞTİRMENİN KURAMSAL TEMELLERİ.....	538
TEST - 3	539
FELSEFE ALANLARI-FELSEFE AKIMLARI-EĞİTİM FELSEFELERİ.....	541
TEST - 4	543
PROGRAM GELİŞTİRME TASARIM YAKLAŞIMLARI.....	546
TEST - 5	548
İHTİYAÇ BELİRLEME TEKNİKLERİ-YAKLAŞIMLARI.....	552
TEST - 6	553
HEDEFLER/KAZANIMLAR	556
TEST - 7	557
İÇERİK DÜZENLEME YAKLAŞIMLARI.....	558
TEST - 8	559
İÇERİK DÜZENLEME YAKLAŞIMLARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	562
BELİRTKE TABLOSU VE EĞİTİM DURUMLARI	564
PROGRAMIN DENENMESİ- PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖĞRETİM PLANLARI...	564
TEST - 9	565
YENİ İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA DEĞERLERİMİZ VE YETKİNLİKLER DEĞERLERİMİZ.....	565
TEST - 10	567

SINIF YÖNETİMİ

TEST	571
-------------------	------------

MATERYAL GELİŞTİRME

TEST - 1	576
KARMA TEST	581
KAYNAKÇA	584

VI. BÖLÜM ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	586
ÖLÇME KURALI.....	586
ÖLÇME TÜRLERİ	586

ÖLÇMEDE BİRİM.....	587
ÖLÇÜT	587
ÖLÇEK	588
DEĞERLENDİRME	588
AMACINA GÖRE DEĞERLENDİRME TÜRLERİ.....	589
TEST - 1	590
TEST - 2	596
HATA	602
1. KAYNAKLAR	602
2. TÜRLERİ	602
GÜVENİRLİK.....	603
GÜVENİRLİK HESAPLAMA YÖNTEMLERİ	604
GEÇERLİK	606
TEST - 3	607
TEST - 4	613
ÖLÇME ARAÇLARI.....	618
KLASİK ÖLÇME ARAÇLARI	618
ALTERNATİF ÖLÇME ARAÇLARI	619
TEST - 5	622
TEST - 6	627
İSTATİSTİKLER.....	631
MEDYAN (ORTANCA).....	632
ARİTMETİK ORTALAMA	632
AĞIRLIKLİ ORTALAMA.....	632
MADDE İSTATİSTİKLERİ.....	634
TEST - 7	636
TEST - 8	640
DENEME - 1	644
DENEME - 2	646
DENEME - 3	648
DENEME - 4	650
CEVAP ANAHTARI.....	652

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

GELİŞİM PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ

PSİKOLOJİ

Tek bir bireyin davranışlarının nedenleri ve nasıl oluştuğunu araştıran bilimdir.

Örneğin, bir birey neden problem çözme davranışı sergilerken diğeri sergilemiyor. Bazı bireyler okul kurallarına uyarken bazı bireyler neden uymuyorlar. Bir birey panik atak olurken diğeri neden olmuyor.

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

Gelişim psikolojisi psikolojinin alt dallarından birisidir. Gelişim psikolojisi, döllenmeden başlayıp ölüme kadar bireyde meydana gelen her türlü değişimi inceler.

Çocuğun ana rahminde döllenme anından başlayıp ölene kadar geçen sürede bireyde meydana gelen her türlü değişimi, yaşa bağlı olarak inceler.

GELİŞİM ALANLARI

Gelişim psikolojisinde temel olarak biyolojik, bilişsel ve psikososyal olmak üzere üç büyük alanda değişim gerçekleşmektedir. Bunlara gelişim alanları denir.

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ ALANLARI

BİYOLOJİK GELİŞİM KONULARI	BİLİŞSEL GELİŞİM KONULARI	PSİKOSOSYAL DEĞİŞİM KONULARI
Biyolojik yapıdaki değişimler birinci gelişim alanıdır. En temel değişim alanı ya da zemindeki alan olarak geçer.	Düşüncede meydana gelen değişimlerdir.	Bireyin duyguları ve çevre ile kurduğu ilişkide yaşa bağlı değişimlerdir.
Dönemlerde meydana gelen değişimler	PIAGET'İN BİLİŞSEL GELİŞİMİ a) Temel kavramlar b) Evreler	FREUD'UN KURAMI a) Yapısal kuram: id, ego, super ego b) Topografik kuram: Bilinç, Bilinç Öncesi, Bilinçdışı c) Gelişim Kuramı: Oral, Anal, Fallik, Latent, Genital evreler d) Psikodinamik (Dürtü) Kuramı: Libido, thanatos, yaşam içgüdüleri e) Psikanaliz Kuramı: Hasta kişilerin tedavi tanısına, ilişkin geliştirdiği kuramdır
Hareket sisteminde meydana gelen değişimler	VYGOTSKY'NİN SOSYO KÜLTÜREL YAKLAŞIMI	Eriksonun Psikososyal Kuramı: Marcia'nın Kimlik Kuramı Bağlanma Kuramları: Çocuk Yetişkin bağlanması
Temel kavramlar	DİL GELİŞİMİ (Chomsky, Piaget)	İnsancıl Yaklaşım

GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Gelişimi etkileyen iki önemli etken vardır bunlar kalıtım ve çevredir. Bu iki faktöre tarihsel zaman da eklenebilir.

KALITIM

Organizmaya, döllenme anında aktarılan tüm özelliklerin tamamı kalıttır. Organizmaya döllenme anında aktarılan özellikler genler ile aktarılır.

DİKKAT: Kalıtım yalnızca genlerle aktarılan özelliklerdir; genler ve kromozomlar dışındaki her şey çevre etkisidir. Soruda genler, kromozom ve anne-babada var olan biyolojik bir özelliğin, örneğin saç rengi gibi, çocukta da var olmasından söz ediliyorsa bu kalıttır. Bu nedenle çocuğun ana rahminde yaşadığı her şey çevre etkisidir. Kalıtım denilince hemen iki kavram aklı gelir. Bunlar genotip ve fenotiptir.

GENOTİP

Organizmaya dölleme anında aktarılan tüm özellikler genotiptir. Genotipin içinde anne-babanın ve önceki tüm kuşakların tüm özellikleri vardır. Örneğin baba tarafında 3 kuşak önce kellik varsa bu çocuğa genotip olarak aktarılır.

FENOTİP

Eğer genotiple aktarılan önceki kuşakların özelliklerinden herhangi biri çocukta ortaya çıkarsa fenotip olur. Hemen açığa çıkan fenotipler göz rengi, saç rengi, ten rengi ve cinsiyettir. Bazı fenotip özellikler ise zamanla çevrenin etkisi ile açığa çıkarlar. Örneğin: şizofreni, göğüs kanseri, 40'lı yaşlarda kalp krizi riski gibi özellikler genlerle aktarılır ve çevrenin etkisi ile açığa çıkarlar.

Eğer genotip olarak aktarılan özellik çocukta açığa çıkmazsa genotip olarak kalır sonraki kuşaklarda açığa çıkabilir.

ÇEVRE

Ana rahminden başlar, içinde bulunulan kültüre kadar her türlü ortamı kapsar.

MUTASYON

Dölleme de genetik malzeme oluştuktan sonra çevrenin etkisi ile bu malzemede kalıcı hasar meydana gelirse bu durum mutasyondur. En bilinen mutasyon nedeni radyasyondur. Çernobil kazasından ya da Hiroşima'ya atılan atom bombasından sonra kolsuz, bacaksız ve gözsüz doğan çocuklar mutasyon örnekleridir.

TARİHSEL ZAMAN

"Tarihsel Zaman" etkisi, bireylerin gelişimi üzerinde bireyin yaşadığı toplumu etkileyen olay ve olguların etkisi, başka bir ifadeyle içinde yaşanılan zaman diliminin gelişim üzerindeki etkisidir. 1990 ve 2000 yılları arasında İnternet çok yaygınlaşıp insanlar bu işlerden çok para kazanmaya başlayınca gençlerin çoğu bilgisayar mühendisi ya da programcısı olmayı istemeye başlamışlardır. Bu tarihsel zaman etkisidir.

TEMEL KAVRAMLAR

BÜYÜME

Tamamen biyolojik bir kavramdır. Organizmanın boy, kilo ve hacminde sayısal artış olmasıdır. Yani nicel sayısal değişimdir.

OLGUNLAŞMA

Olgunlaşma büyümeden farklı olarak nicel değil nitel değişimdir, yani yeni özellik ve işlevler kazanmaktır.

Olgunlaşmanın birden çok tanımı vardır:

1-Bir durumdan çok farklı bir duruma geçmektir. Örneğin: bebeklikten çocukluğa ya da çocukluktan ergenliğe geçilince insanın tüm hayatı değişir.

2-Organizmada var olan özelliğin ortaya çıkmasıdır. Örneğini doğacak olan canlı insansa dölleme anında konuşma özelliği vardır 12 aylıkken açığa çıkar. Doğacak olan canlı insansa dölleme anında iki ayak üzerinde durma özelliği vardır ve 13-15 aylıkken açığa çıkmaktadır.

3- Organların biofizyolojik yeterlilik kazanması ya da organların kendinden beklenen işlevi yerine getirmesidir. Örneğin: Gözden beklediğimiz işlev net görmesidir. Göz merceğini kasıp gevşeten kas olgunlaşırsa net görmeye başlarız. Anal kaslardan beklenen işlev tuvaleti kontrol edebilmektir. Anal kaslar olgunlaşırsa çocuk tuvaletini kontrol edebilir.

4-Yapamadığını yapma durumuna gelme. Örneğin: çocuğun kalemle yazamazken yazabilir duruma gelmesi, yürüyemezken yürüyebilmesi, iğneyi iplikten geçiremezken geçirebilmesidir.

Bütün bunlar üzerinde çevrenin etkisi nedir? Çevre olgunlaşmayı çok az hızlandırır, çok az yavaşlatır.

DİKKAT: Soruda yapamadığını yapma, yeterlilik ifadesini görürsen sorunun cevabı olgunlaşmadır.

DENEYİM

Nesne ve durumlarla birebir ilişki kurmaktır. Örneğin: çocuğun sıcak suya dokunması, kırmızı rengi ilk kez görmesi, tarçını ve zerdaliyi ilk kez tatması yaşantı örnekleridir.

ÖĞRENME

Çevre ile etkileşim sonucu bireyde meydana gelen her türlü değişim öğrenmedir.

HAZIRBULUNUŞLUK

Bir gelişim özelliğini kazanmak için hazır hâlde olmaya hazırbulunuşluk denilir. Hazırbulunuşluk hem biyolojik olarak hem de yaşantı olarak hazır olmak demektir. Biyolojik olarak hazır olmak büyüme ve olgunlaşma; yaşantı olarak hazır hâlde olmak ön bilgi ve güdülenme demektir.

DİKKAT: Sorularda olgunlaşma ve hazırbulunuşluk alt alta gelmektedir. Soruda ön bilgi varsa soru hazırbulunuşluk sorusudur, soruda ön bilgi yok sadece yapamadığını yapma ve yaş varsa bu soru olgunlaşma sorusudur.

Örneğin: Grameri öğrenebilmek için çocuğun 12 yaşında olması gerekir sorusu olgunlaşma sorusudur. Gramer kurallarını öğrenmek için cümleyi iyi bir şekilde yapabilmek gerekir ifadesi hazırbulunuşluk sorusudur.

KRİTİK DÖNEM

Bir gelişim özelliği kazanmak için kısa ve hassas olan zaman aralığıdır. Bu zaman aralığını kaçırdığımızda o özelliği bir daha kazanmamız ya imkânsız ya da çok zor olur. Hassas olması organizmanın bu dönemde çevredeki uyarıcılara aşırı açık olması demektir. Bu dönemde çevrede meydana gelen değişimler doğrudan bireyi ya da organizmayı etkiler.

Hamileliğin ilk 3 ayı kritik dönemdir. Bu dönemde bebeğin zihin gelişimi normalin altında olursa bunun geri dönüşü yoktur. Bu dönemde kullanılan ilaçlar, maruz kalınan yabancı maddeler, (radyasyon gibi, cıva gibi) annenin beslenme şekli gelişimi olumlu ya da olumsuz etkiler.

DİKKAT: Sınavda kritik dönem ve çevre alt alta gelmektedir. Soruda sabit zaman aralığı ve özellik bir daha kazanılamayacak ya da çok zor kazanılacak ifadesi varsa bu kritik dönemdir. Bu ifadeler yoksa aynı soru çevre etkisi olur.

BİREYSEL FARKLILIK

Bireysel farklılık iki anlama gelmektedir. Birinci anlamı aynı gelişim özelliğine farklı bireylerin farklı zamanlarda ulaşmasıdır.

Örneğin çocuğun ayağa kalkması 13-15 aylar arasındadır. Ancak bazı çocuklar 10 aylıkken bazı çocuklar 18 aylıkken ayağa kalkmaktadırlar.

Bireysel farklılığın ikinci anlamı bireylerin farklı özelliklere sahip olmasıdır. Bireyler özel yetenek yani resim, müzik, dil, beden olarak farklılaşır.

UYARI: Sorunun bireysel farklılık olması için iki birey, bir kişi ve bir grubu ya da iki grubun karşılaştırılmış olması gerekir.

GELİŞİMİN İLKELERİ

1- Gelişim, kalıtımın ve çevrenin ortak etkisidir. Katılım da çevre de gelişimi etkilemektedir.

2- Gelişimde yönelimler vardır. Gelişim yordananabilir sıra izler.

Bu ilke ister tek bir ilke olarak "gelişim yordananabilir sıra izler." şeklinde istenirse de üç ayrı ilke olarak düşünülebilir.

a) Gelişim baştan ayağa doğrudur: Ana rahmindeki çocuğun gelişimine baktığımızda bunu oldukça iyi bir şekilde görürüz. Ana rahmindeki çocuğun önce beyin ve sinir sisteminin temelini oluşturacak yapı gelişir sonra aşağıdaki organları gelişir.

b) Gelişim içten dışa doğrudur. Ana rahminde önce iç organlar gelişir, kalp gibi böbrekler gibi daha sonra deri gibi göz gibi dış organlar gelişir.

c) Gelişim genelden özele doğrudur: Ana rahminde önce vücudun temel çerçevesi oluşur sonra eller parmaklar gibi özel yapılar oluşur. Doğumdan sonra da önce de birey tüm vücudunu kullanarak hareket eder; sonra vücudun parçaları ayrı ayrı kullanılır. Örneğin; birey ilk kez yüzmeyi öğrenmeye başladığında önce tüm vücudunu kullanarak yüzmeye çalışır sonra kollarını bacaklarını ayrı ayrı kullanır.

3- Gelişim yaşam boyu devam eder (gelişim süreklidir) ve gelişim aşamalıdır.

Gelişim yaşam boyu devam eder aynı özelliğin hayat boyu artarak ya da azalarak devam etmesidir. Örneğin; hareket etme ergenliğe kadar artarak 35-40'lı yaşlardan sonra azalarak devam eder. Bireyin kemikleri zayıf olarak dünyaya gelir bu yaşam boyu artarak ya da azalarak devam eder.

Gelişim aşamalıdır. Tüm gelişim özellikleri zorunlu sabit bir sıra izler anlamındadır. Örneğin konuşmanın zorunlu sabit (yani değişmez) sıralaması vardır. Bebek önce sesler çıkarır, sonra tek sözcük söyler, sonra konuşur.

4- Gelişim nöbetleşe devam eder.

Gelişim nöbetleşe devam eder ya da gelişim hızı yaşa göre farklılık gösterir. Bir alan öne çıkınca diğer alanların durma noktasında yavaşlamasıdır. Örneğin çocuk yürümeye başlayınca geçici olarak dil gelişimi yavaşlar.

5- Gelişimde bireysel farklılıklar vardır. Farklı bireyler aynı gelişim özelliğini farklı yaşlarda kazanırlar. Örneğin bazı kızlar ergenliğe 12 bazıları 13 yaşında girerler.

6- Gelişimde kritik dönemler vardır.

Doğum öncesi; bebeklik ve ergenlik kritik dönemlerdir. Burarlarda kazanılamayan özellikler bir daha kazanılmaz. Örneğin bebekken hiç insan sesi duymamış bir çocuk ilerleyen zamanlarda bu sesleri çıkaramaz.

7- Gelişim bir bütündür.

Bir alan değiştiğinde diğerleri buradan otomatik olarak etkilenir. Örneğin ergenlik tamamen biyolojik yapıda meydana gelen bir değişimdir. Ancak birey ergenliğe girdiğinde beynin yapısındaki değişim düşünme biçimini yani bilişi değiştirir ve kişi soyut düşünür. Öte yandan ergenlikteki biyolojik değişimler bireyin duygu ve sosyal ilişkilerini de tamamen değiştirir.

DİKKAT: Gelişim süreklidir ve bir bütündür soruda alt alta gelmektedir. Eğer soruda biyolojik bir özelliğin artarak ya da azalarak devam etmesinden söz ediliyorsa bu gelişim süreklidir. Biyolojik bir özelliğin farklı bir alanın örneğin bilişsel ya da duygusal alanı etkilemesinden söz ediliyorsa bu gelişim bir bütündür demektir.

Örneğin; gözleri bozuk olan bir çocuğun bu göz bozukluğu sonraki yaşlarda artarak devam ediyorsa bu gelişim süreklidir demektir. Ancak çocuğun gözü bozuk olduğu için okuyamıyor ve bilişsel olarak geri kalıyorsa bu gelişim bir bütündür demektir.

GELİŞİM PSİKOLOJİSİNDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Kesitsel araştırma: Farklı yaştaki farklı bireylerden tek seferde ölçüm almaktır. Örneğin bir lisede 1. 2. ve 3. sınıflara özyeterlik ölçeği uygulanır. Bu araştırmada farklı yaşlardaki farklı bireylerden tek seferde ölçüm alınmaktadır.

Boylamsal araştırma: Aynı birey ya da bireylerden, farklı zamanlarda ölçüm alınır. Örneğin 5 yaşındaki bir çocuğun dışadönüklük düzeyinin zamanla artıp artmadığını belirlemek için bir çocuğa 10 yaşına kadar her yıl dışa dönüklük ölçeği uygulanır.

Ardışık(sırasal) araştırma: Farklı yaştaki farklı bireylerden tekrarlı ölçüm alınır. Örneğin bir grup öğrenci 12 yaşından 18 yaşına kadar her yıl bir ölçek uygulanarak gözlenir. İkinci grup öğrenci 10 yaşından başlanıp onlarda her yıl bir ölçek uygulanarak 18 yaşına kadar gözlenir. Bu araştırmada farklı yaşlardaki farklı bireylerden tekrarlı ölçüm alınmaktadır.

TEST - 1

GELİŞİM PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ

1. Daha önce başparmağı ve diğer parmaklarını karşı karşıya getirip makas kesme hareketi yapar gibi tutamayan Ayşe, 8 aylık olduktan sonra bu hareketi sürekli yapmaya başlamıştır.

Ayşe'nin daha önce yapamadığı hareketi yapabilmeye başlaması aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Büyüme
- B) Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

2. Anne ve babası kahverengi ve düz saçlı olan Ali siyah ve kıvrıkcık saçlı bir çocuktur.

Ali'nin siyah ve kıvrıkcık saçlı olması aşağıdaki hangi gelişim psikolojisi kavramı ile ilişkilidir?

- A) Kalıtım
- B) Çevre
- C) Tarihsel zaman
- D) Öğrenme
- E) Olgunlaşma

3. Çekingen ve ürkek bir çocuk olan Mehmet sert ve otoriter bir baba tarafından yetiştirilir. Çocukken çekingen, utangaç, çok çabuk korkan bir çocuk olarak büyür. Bugün 35 yaşında olan Mehmet çok farklı şehirleri gezmiş ve pek çok insan ile işi nedeni ile ilişki kurmuş olsa da hâlâ içe kapanık ve çekingendir.

Mehmet'in bu durumu aşağıdaki hangi gelişim ilkesi ile açıklanabilir?

- A) Gelişim bir bütündür.
- B) Gelişimde kritik dönemler vardır.
- C) Gelişim süreklidir.
- D) Gelişim içten dışa doğrudur.
- E) Gelişim genelden öze doğrudur.

4. Şaşı olarak dünyaya gelen Ahmet 6 yaşında iken ameliyat olmuş ancak şaşılığı tam olarak ortadan kalkmamıştır. Doktor "eğer 1,5 yaşına kadar olan sürede bu ameliyatı yapmış olsaydık şaşılık %99 ortadan kalkardı. Ancak bu yaşta yapıldığı için ancak kısmen düzelme sağlanabiliyor." şeklinde açıklama yapmıştır.

Ahmet'in şaşılığının tam olarak ortadan kalkmasına yol açan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüme
- B) Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

5. Evlerinde kedi besleyen Özlem, okulda memeli hayvanların özellikleri anlatılırken bu özellikleri diğer öğrencilere göre çok daha kolay anlamış ve bir daha unutmamıştır.

Özlem'in memeli hayvanların özelliklerini kolay anlayıp bir daha unutmaması aşağıdaki hangi gelişim psikolojisi kavramı ile ilişkilidir?

- A) Büyüme
- B) Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

6. Ceren ile Aslı aynı yaştadırlar. Ceren tamamen sessiz sakin ortamlarda kalmayı sevmektedir. Ders çalışırken yanında birilerinin olması ya da evlerinin önündeki yoldan gelen sesler bile dikkatini dağıtmakta, çalıştığı yerin mutlaka düzenli ve temiz olmasına dikkat etmektedir. Aslı ise kalabalık ortamlar ve yüksek sesten hoşlanmakta hatta çalışırken bile kısık sesli de olsa mutlaka müziğin açık olmasını istemektedir.

Aslı ve Ceren'in çalışma ve davranışlarındaki bu değişikliklerin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyüme
- B) Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

7. 5 aylık olan Ahmet, 4 aylık iken yatağın kenarında olan oyuncaklarını uzanıp çekemezken artık rahatlıkla oyuncakları ve nesneleri uzanıp çekebilmektedir.

Ali'nin nesneleri uzanıp çekemezken uzanıp çekebilir duruma gelmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Olgunlaşma
- B) Büyüme
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

8. 12 yaşındaki Ayşe 6 ay önce büyük bir hevesle aldığı ayakkabıyı giydiğinde ayaklarını sıkıldığını fark eder.

Ayşe'nin 6 ay önce aldığı ayakkabının ayaklarını sıkması aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Olgunlaşma
- B) Büyüme
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

9. İki yaşındaki bir çocuk bütün vücudunu kullanarak yürüyüp koşturmaya çalışır. 3 yaşında tek ayağı üzerinde durup zıplayabilir.

Çocuğun önce bütün vücudunu kullanarak hareket etmesi daha sonra ayaklarını tek tek ustalıkla kullanması aşağıdaki hangi gelişim ilkesi ile ilişkilidir?

- A) Gelişim bir bütündür.
- B) Gelişimde kritik dönemler vardır.
- C) Gelişim süreklidir.
- D) Gelişim içten dışa doğrudur.
- E) Gelişim genelden özele doğrudur.

10. 14 yaşındaki Ali'ye babaannesi sürekli bilgisayar başından kalkmayıp saatlerce ne yaptığını sorduğunda Ali: "Hayır babaanne İnternet'te sörf yapıyorum." şeklinde cevaplamaktadır. Babaannesi Ali'nin ne yaptığını Ali açıklasa bile anlayamamaktadır.

Ali'nin babaannesinin Ali'nin ne yaptığını anlamaması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Olgunlaşma
- B) Tarihsel zaman
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

11. Ayşe modaya karşı ilgi duyan biridir. Farklı tasarlanmış elbiseler, takılar ve çantalar gördüğünde hemen ilgisini çekip saatlerce bunlara bakmaktadır. İnternet'te sürekli moda sitelerini takip etmektedir. Özlem ise şiiere meraklıdır ve İnternet'te sürekli şiiir sitelerine girmektedir.

Ayşe ve Özlem'in ilgilerindeki bu farklılığın nedeni aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kalıtım
- B) Çevre
- C) Tarihsel zaman
- D) Öğrenme
- E) Olgunlaşma

12. Fatma 10 aylık olduğunda kafasındaki bingıldak kapanmışken Aslı'nın bingıldığının kapanması 12 ay civarında olmuştur.

Fatma'nın bingıldığının 10. ayda, Aslı'nın bingıldığının kapanmasının 12. ayda olması aşağıdaki hangi gelişim psikolojisi kavramı ile ilişkilidir?

- A) Olgunlaşma
- B) Tarihsel zaman
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Kritik dönem
- E) Bireysel farklılık

